

รายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำและแนวทางการฟื้นฟู ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออกและลุ่มน้ำปัตตานี

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก รวม 94 จุดตรวจวัด โดยเก็บตัวอย่างน้ำ ลุ่มทะเลสาบสงขลาและคลองสาขา คลองเทพา แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำโก-ลก แม่น้ำบางนรา และแม่น้ำปัตตานี 4 ครั้ง สำหรับคลองอู่ตะเภา คลองสำโรง คลองพะวง และคลองแห 3 ครั้ง โดยมีจำนวนจุดตรวจวัด ในแต่ละลุ่มน้ำ ดังนี้

ลุ่มน้ำ/แหล่งน้ำ	จำนวนจุดตรวจวัด
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	
- พื้นที่ทะเลสาบสงขลา	15
- ลำคลองสาขาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	30
- คลองอู่ตะเภา	14
- คลองพะวง	5
- คลองสำโรง	5
- คลองแห	8
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก	
- คลองเทพา	2
- แม่น้ำสายบุรี	4
- แม่น้ำโก-ลก	4
- แม่น้ำบางนรา	2
ลุ่มน้ำปัตตานี	
- แม่น้ำปัตตานี	5

สรุปคุณภาพน้ำ

คุณภาพน้ำลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกและลุ่มน้ำปัตตานี ไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ซึ่งเก็บตัวอย่างในช่วงระหว่างวันที่ 20 พฤศจิกายน - 3 ธันวาคม 2558 สรุปได้ดังนี้

คลองเทพา

คุณภาพน้ำคลองเทพา บริเวณบ้านคลองประตู (TA01) และบ้านเทพา (TA02) อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมทั้ง 2 จุดตรวจวัด

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) โดยพบการปนเปื้อนสูงบริเวณบ้านคลองประตู เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำจากชุมชนชาวประมง

แม่น้ำสายบุรี

คุณภาพน้ำแม่น้ำสายบุรี โดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี พอใช้ และเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 25 50 และ 25 ตามลำดับ บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี คือ เทศบาลตำบลศรีสาคร (SB4) สำหรับบริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ คือ ปากแม่น้ำสายบุรี (SB1) และ หมู่ 1 ต.กาญจนาภิเษก (SB2) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คือ โรงสูบน้ำแรงต่ำการประปารือเสาะ (SB3)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) โดยพบการปนเปื้อนสูงบริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำการประปารือเสาะ เนื่องจากมีการนำโคมาเลี้ยงในบริเวณดังกล่าว

ผลการตรวจวัดโลหะหนักบริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำการประปารือเสาะ จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu)ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบว่ามีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานทุกพารามิเตอร์

สำหรับผลการตรวจวัดสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบ ได้แก่ เฮปตาคลอร์ (Heptachlor) เฮปตาคลอร์อีพอกไซด์ (Heptachlor epoxide) อัลดริน (Aldrin) ดีลด์ริน (Dieldrin) เอนดริน (Endrin) บีเอชซีชนิดแอลฟา (alpha-BHC) และดีดีที (DDT) บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำการประปารือเสาะ ขณะนี้ยังไม่ได้รับผลการตรวจวิเคราะห์จากกรมควบคุมมลพิษ

แม่น้ำโก-ลก

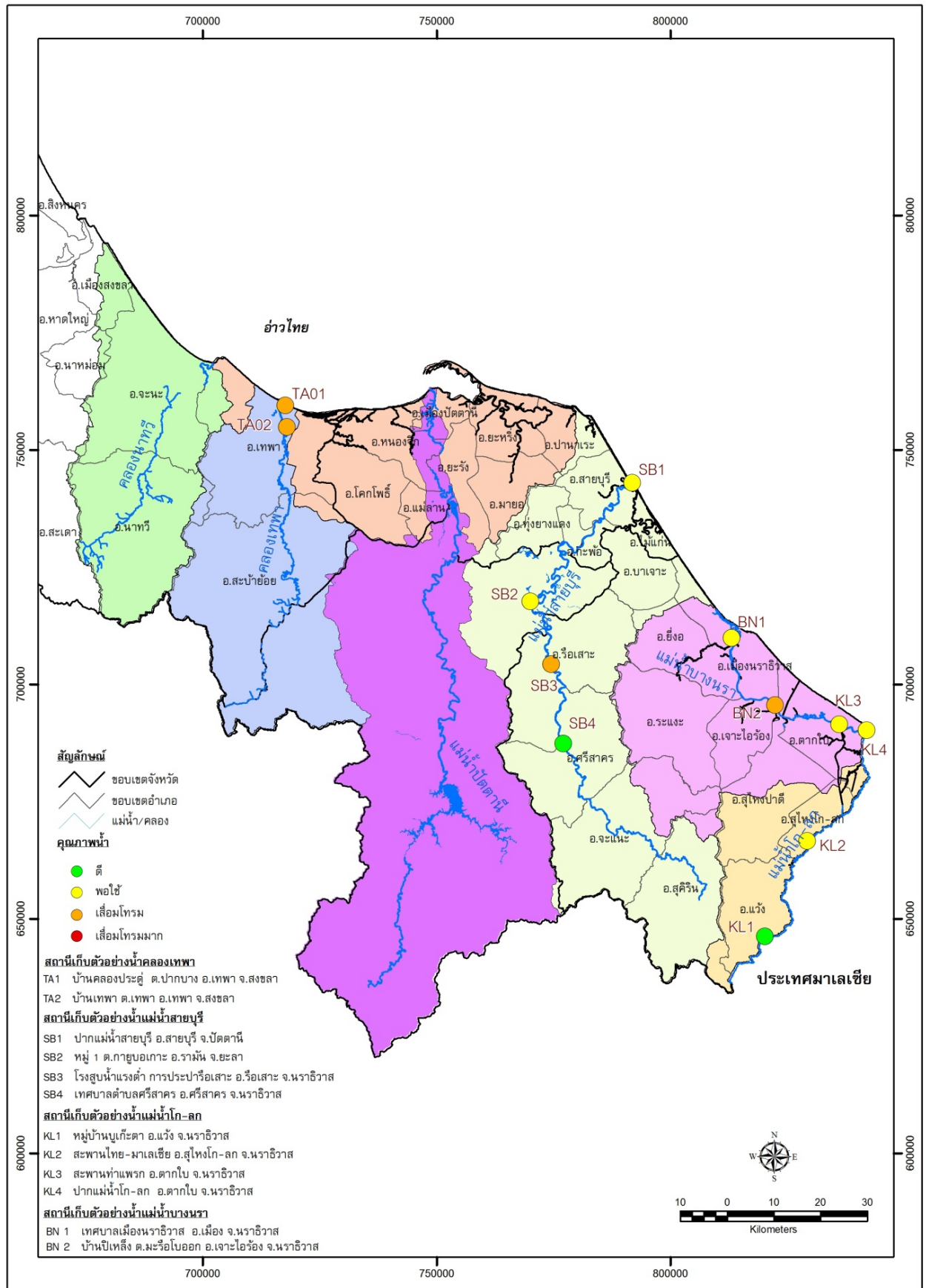
คุณภาพน้ำแม่น้ำโก-ลก โดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี และพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 25 และ 75 ตามลำดับ บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี คือหมู่บ้านบุเกะตา (KL1) ส่วนบริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ คือ สะพานไทย-มาเลเซีย (KL2) สะพานท่าแพรก (KL3) และปากแม่น้ำโก-ลก (KL4)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) จำนวน 2 จุดตรวจวัด คือ หมู่บ้านบุเกะตา และสะพานท่าแพรก พบมีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานทุกพารามิเตอร์

แม่น้ำบางนรา

คุณภาพน้ำแม่น้ำบางนรา อยู่ในเกณฑ์พอใช้และเสื่อมโทรม โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำร้อยละ 50 เท่ากัน บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ คือ เทศบาลเมืองนราธิวาส (BN01) และบริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คือบ้านปีเหล้ง (BN02)

ไม่พบพารามิเตอร์ที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ

รูปที่ 1 คุณภาพน้ำคลองเทพา แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำโก-ลก และแม่น้ำบางนรา ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2558

ทะเลสาบสงขลา

คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้ เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก คิดเป็นร้อยละ 14 33 33 และ 20 ตามลำดับ บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีคือ กลางทะเลหลวง (SK05) และบ้านปากจ่า (SK09) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้คือ กลางทะเลน้อย (SK02) แหลมจองถนน (SK07) สะพานติณสูลานนท์ช่วงแรก (SK12) วัดสุวรรณคีรี (SK14) และปากทะเลสาบสงขลา (SK15) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมคือ คลองนางเรียม (SK03) ปากคลองลำป่า (SK06) บ้านปากพะยูน (SK08) ปากคลองอู่ตะเภา (SK10) และปากคลองพะวง (SK11) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากคือ หมู่บ้านทะเลน้อย (SK01) ปากคลองบ้านโรง (SK04) และปากคลองสำโรง (SK13)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำคือ ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen : DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) คิดเป็นร้อยละ 38, 25,25 และ 12 ตามลำดับ

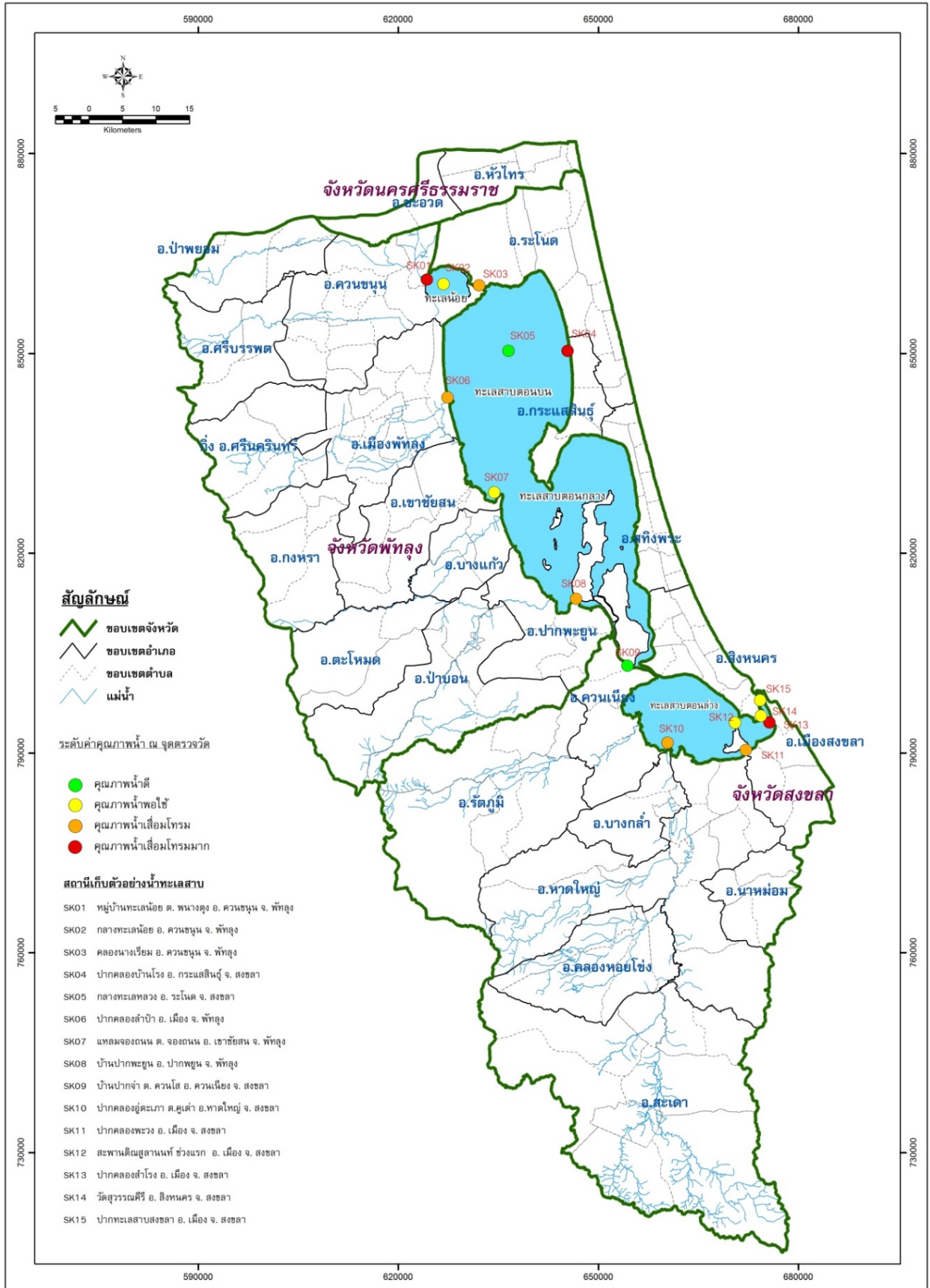
- ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen : DO) พบค่อนข้างต่ำบริเวณหมู่บ้านทะเลน้อย คลองนางเรียม และปากคลองบ้านโรง เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากชุมชน และจากการเกษตรกรรม

- ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) พบมีค่าค่อนข้างสูงบริเวณปากคลองบ้านโรง และปากคลองสำโรง เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากชุมชน และจากการเกษตรกรรม

- แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) พบการปนเปื้อนสูงบริเวณบ้านปากพะยูน และปากคลองสำโรง เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากแหล่งชุมชน

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก จำนวน 6 จุดตรวจวัดคือ หมู่บ้านทะเลน้อย คลองนางเรียม ปากคลองลำป่า ปากคลองอู่ตะเภา ปากคลองสำโรง และปากทะเลสาบสงขลา จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบแมงกานีส (Mn) เกินเกณฑ์มาตรฐานเล็กน้อยบริเวณคลองนางเรียม ส่วนพารามิเตอร์อื่นๆ มีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการตรวจวัดสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบได้แก่ เฮปตาคลอร์ (Heptachlor) เฮปตาคลอร์อีพอกไซด์ (Heptachlor epoxide) อัลดริน (Aldrin) ดีลดริน (Dieldrin) เอนดริน (Endrin) บีเอชซีชนิดแอลฟา (alpha-BHC) และดีดีที (DDT) 2 จุดตรวจวัดคือ บ้านปากพะยูน และปากคลองสำโรง พบมีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานทุกพารามิเตอร์

รูปที่ 2 คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลา ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ลำคลองสาขาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

คุณภาพน้ำลำคลองสาขาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ ดี พอใช้ เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก คิดเป็นร้อยละ 7 47 33 และ 13 ตามลำดับ บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี คือ บ้านหน้าวัว (PAC3) และวัดพรุพ้อ (PRC2) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ คือ สะพานคลองป่าพะยอม (PAC1) โรงเรียนวัดคลองใหญ่ (PAC2) สะพาน คสล. ต.ตำนาค (NTC2) สะพานข้ามวัดคงคา (NTC3) แก่งน้ำหุแร่ (TKC2) สะพานคลองท่าเขียด (TKC3) สะพานกรมโยธาธิการ อ.ปากพะยูน (PBC2) สะพานบ้านป่าบอน (PBC3) วัดควนเพ็ญ (PRC1) สะพานคลองพรุพ้อ (PRC3) วัดห้วยหลาด (PMC3) สะพานมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (UTC3) ปากรอ (SK9.5) และปากคลองปากพล (SK7.5) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คือ บ้านปากประ (TNC1) บ้านตลาดปากคลอง (TNC2) บ้านควนขนุน (TNC3) ฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (นาท่อม) (NTC1) สะพานบ้านปากพล (TKC1) สะพานปากคลองป่าบอน (PBC1) สะพานโยธาธิการ อ.ควนเนียง (PMC1) สะพานคลองภูมิ (PMC2) ทำน้าวัดหาดใหญ่ (UTC2) และสะพานคลองตะเคียน (TAC) บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก คือ สะพานวัดคูเต่า (UTC1) ท่าเทียบเรือประมงท่าสะอ้าน (SK13.5) สะพานคลองมหากการ (MKC) และสะพานคลองระโนด (RNC)

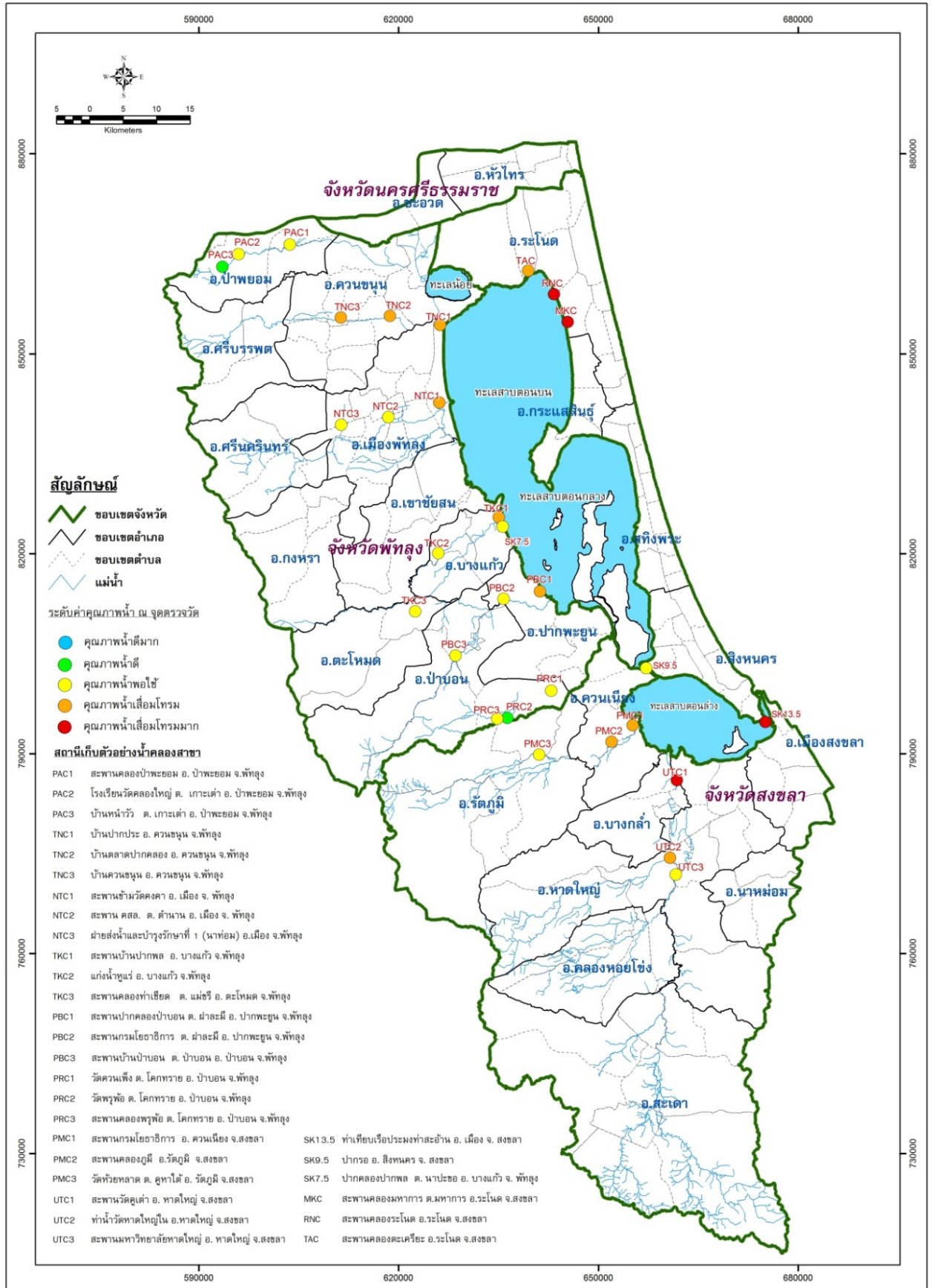
พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) ออกซิเจนละลาย (DO) และความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) คิดเป็นร้อยละ 52, 24 และ 24 ตามลำดับ

- แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) พบการปนเปื้อนสูง บริเวณ บ้านควนขนุน ฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (นาท่อม) สะพาน คสล. ต.ตำนาค สะพานปากคลองป่าบอน สะพานกรมโยธาธิการ อ.ปากพะยูน สะพานคลองภูมิ ทำน้าวัดหาดใหญ่ใน ท่าเทียบเรือท่าสะอ้าน และสะพานคลองระโนด เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากชุมชน

- ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen : DO) พบมีค่าต่ำบริเวณบ้านปากประ สะพานวัดคูเต่า สะพานคลองมหากการ และสะพานคลองตะเคียน เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากชุมชน

- ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) พบมีค่าค่อนข้างสูง บริเวณสะพานวัดคูเต่า ท่าเทียบเรือประมงท่าสะอ้าน สะพานคลองระโนด และสะพานคลองตะเคียน เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากชุมชน

ผลการตรวจวัดโลหะหนักใน 14 จุด คือ โรงเรียนวัดคลองใหญ่ บ้านตลาดปากคลอง สะพานบ้านปากพล สะพานคลองท่าเขียด สะพานโยธาธิการ อ.ปากพะยูน วัดควนเพ็ญ ปากคลองปากพล สะพานคลองภูมิ วัดห้วยหลาด สะพานวัดคูเต่า สะพานมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และท่าเทียบเรือท่าสะอ้าน จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบมีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานทุกพารามิเตอร์

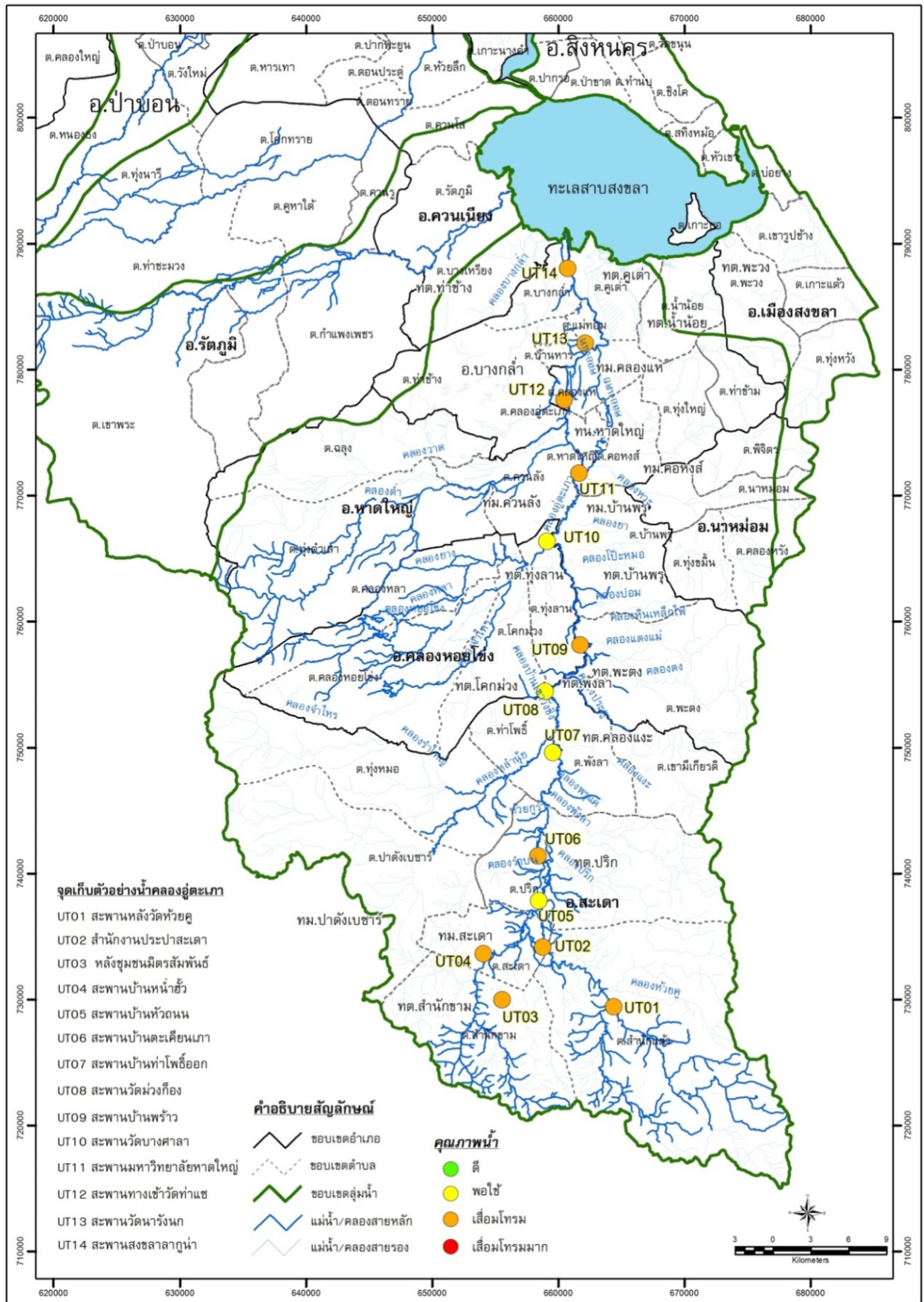
รูปที่ 3 คุณภาพน้ำคลองสาขาทะเลสาบสงขลา ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2558

คลองอุต๊ะเกา

คุณภาพน้ำคลองอุต๊ะเกา โดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้และเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 29 และ 71 ตามลำดับ บริเวณที่มีคุณภาพน้ำในเกณฑ์พอใช้ คือ สะพานบ้านหัวถนน (UT05) สะพานบ้านท่าโพธิ์ออก (UT07) สะพานวัดม่วงก้อง (UT08) และสะพานวัดบางศาลา (UT10) บริเวณที่มีคุณภาพน้ำในเกณฑ์เสื่อมโทรม คือ สะพานหลังวัดห้วยคู (UT01) สำนักงานประปาสะเดา (UT02) หลังชุมชนมิตรสัมพันธ์ (UT03) สะพานบ้านหน้าอ้าว (UT04) สะพานบ้านตะเคียนเกา (UT06) สะพานบ้านพร้าว (UT09) สะพานมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (UT11) สะพานทางเข้าวัดท่าแซะ (UT12) สะพานวัดนารังนก (UT13) และ สะพานสงขลาถากูน่า (UT14)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) คิดเป็นร้อยละ 79 และ 21 ตามลำดับ

- แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) พบการปนเปื้อนสูงบริเวณ สะพานหลังวัดห้วยคู สำนักงานประปาสะเดา หลังชุมชนมิตรสัมพันธ์ สะพานบ้านหน้าอ้าว สะพานบ้านหัวถนน สะพานบ้านพร้าว สะพานวัดบางศาลา สะพานมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สะพานทางเข้าวัดท่าแซะ สะพานวัดนารังนก และ สะพานสงขลาถากูน่า เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากชุมชน

รูปที่ 4 คุณภาพน้ำคลองอยู่ตะเภา ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2558

คลองพะวง

คุณภาพน้ำคลองพะวงโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมาก คิดเป็นร้อยละ 60 และ 40 ตามลำดับ บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คือ คลองพะวงหลังไหลรวมกับคลองโคกหาร (PV03) สะพานข้ามคลองพะวงถนนลพบุรีราเมศวร์ (PV04) และปากคลองพะวง (PV05) บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก คือ คลองพะวงหลังไหลผ่าน บ.สงขลามารีนโปรดกส์ จก. (PV01) และคลองพะวงหลังไหลผ่าน บ.สงขลาแคนนิง จก. (มหาชน) (PV02)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen : DO) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแอมโมเนียไนโตรเจน (NH_3) คิดเป็นร้อยละ 49 17 17 และ 17 ตามลำดับ

- ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) พบมีค่าค่อนข้างสูงบริเวณหลังไหลผ่าน บ.สงขลามารีนโปรดกส์ จก. หลังไหลผ่าน บ.สงขลาแคนนิง จก. (มหาชน) และหลังไหลรวมกับคลองโคกหาร เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลแช่แข็ง

- ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen : DO) พบมีค่าค่อนข้างต่ำบริเวณหลังไหลผ่าน บ.สงขลามารีนโปรดกส์ จก. เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลแช่แข็ง

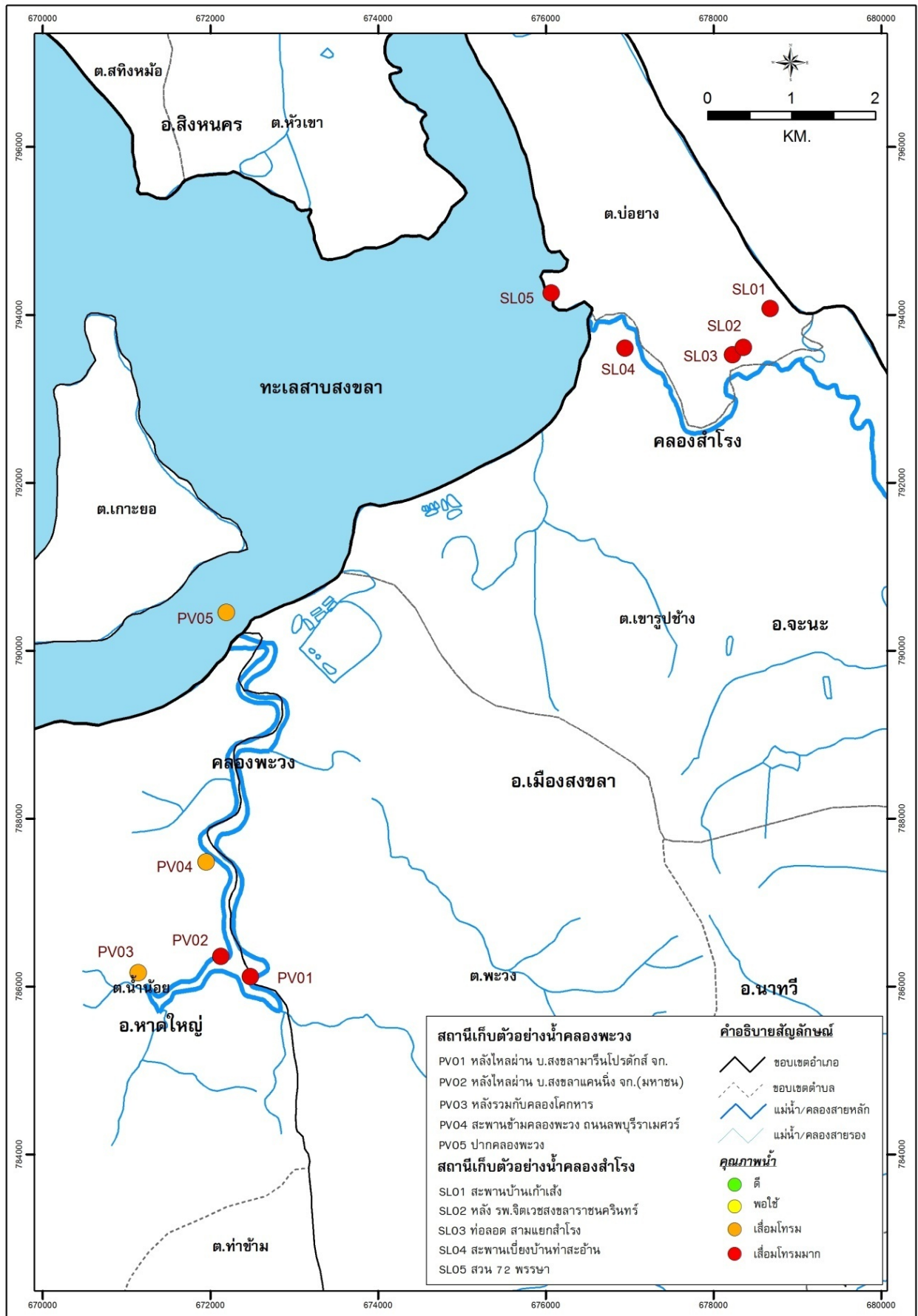
- แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) พบการปนเปื้อนสูงบริเวณหลังไหลผ่าน บ.สงขลาแคนนิง จก. (มหาชน) เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลแช่แข็งและแหล่งท่องเที่ยว

- แอมโมเนียไนโตรเจน ($\text{NH}_3\text{-N}$) พบมีค่าค่อนข้างสูงบริเวณสะพานข้ามคลองพะวง ถนนลพบุรีราเมศวร์ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำจากชุมชน

คลองสำโรง

คุณภาพน้ำคลองสำโรง อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากทั้ง 5 จุดตรวจวัด คือ สะพานบ้านเก่าเส้ง (SL01) หลัง รพ.จิตเวชสงขลาราชนครินทร์ (SL02) ท่อลอดสามแยกสำโรง (SL03) สะพานเป็ยบ้านท่าสะอาด (SL04) และสวน 72 พรรษา (SL05)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen : DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากันทุกพารามิเตอร์

รูปที่ 5 คุณภาพน้ำคลองพะวงและคลองสำโรง ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2558

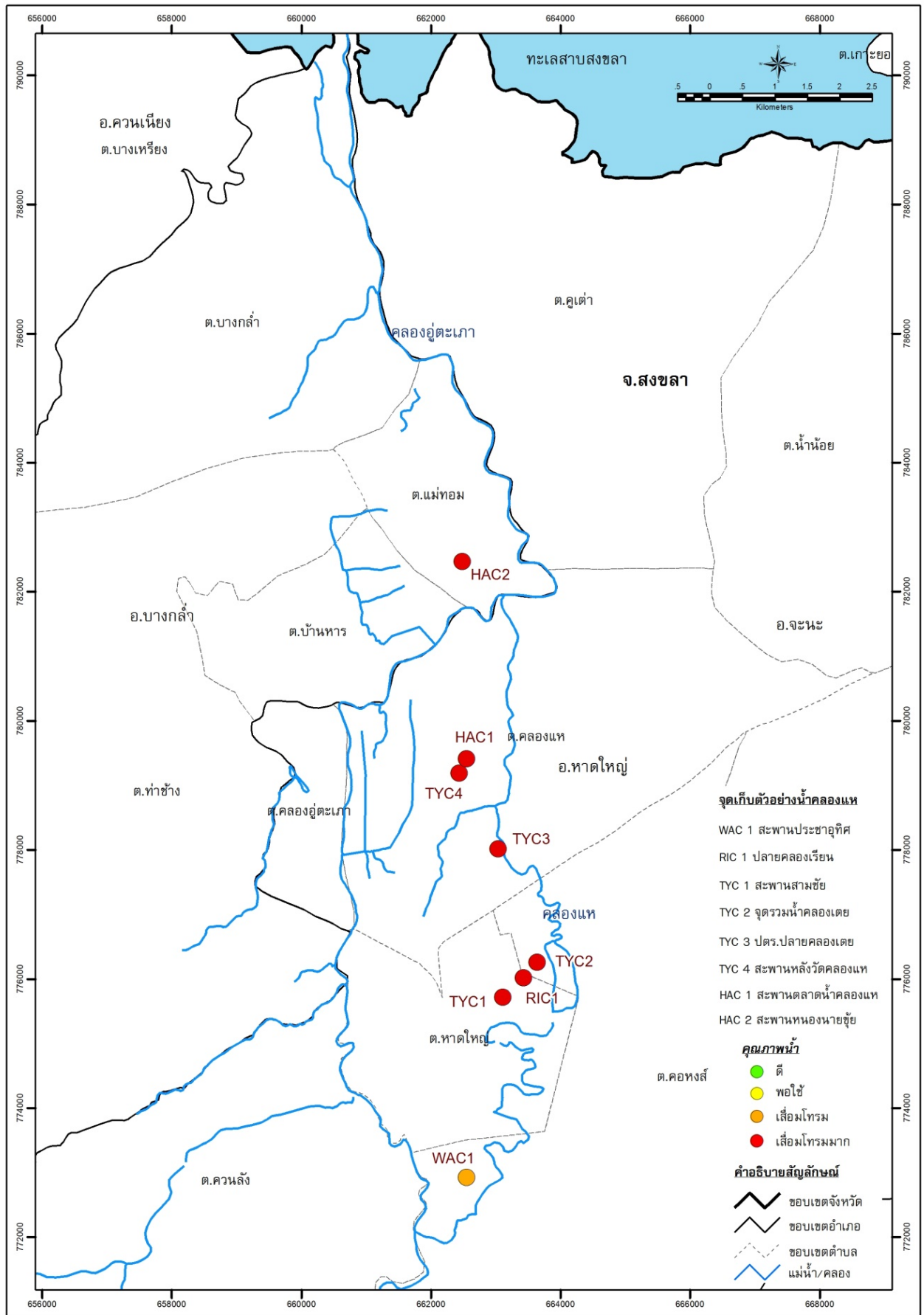
คลองแห

คุณภาพน้ำคลองแหโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมาก คิดเป็นร้อยละ 13 และ 87 ตามลำดับ บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คือ สะพานประชาอุทิศ (WAC1) บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก คือ ปลายคลองเรียน (RIC1) สะพานสามชัย (TYC1) จุดรวมน้ำคลองเตย (TYC2) ปตร.ปลายคลองเตย (TYC3) สะพานหลังวัดคลองแห (TYC4) สะพานตลาดน้ำคลองแห (HAC1) และสะพานหนองนายขี้ (HAC2)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) และความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) คิดเป็นร้อยละ 40 35 และ 25 ตามลำดับ

- แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) พบการปนเปื้อนสูงทุกจุดตรวจวัด เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากชุมชน

- ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) พบมีค่าสูงบริเวณ ปลายคลองเรียน ปตร. ปลายคลองเตย สะพานหลังวัดคลองแห สะพานตลาดน้ำคลองแห และสะพานหนองนายขี้ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากชุมชน

รูปที่ 6 คุณภาพน้ำคลองแห ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2558

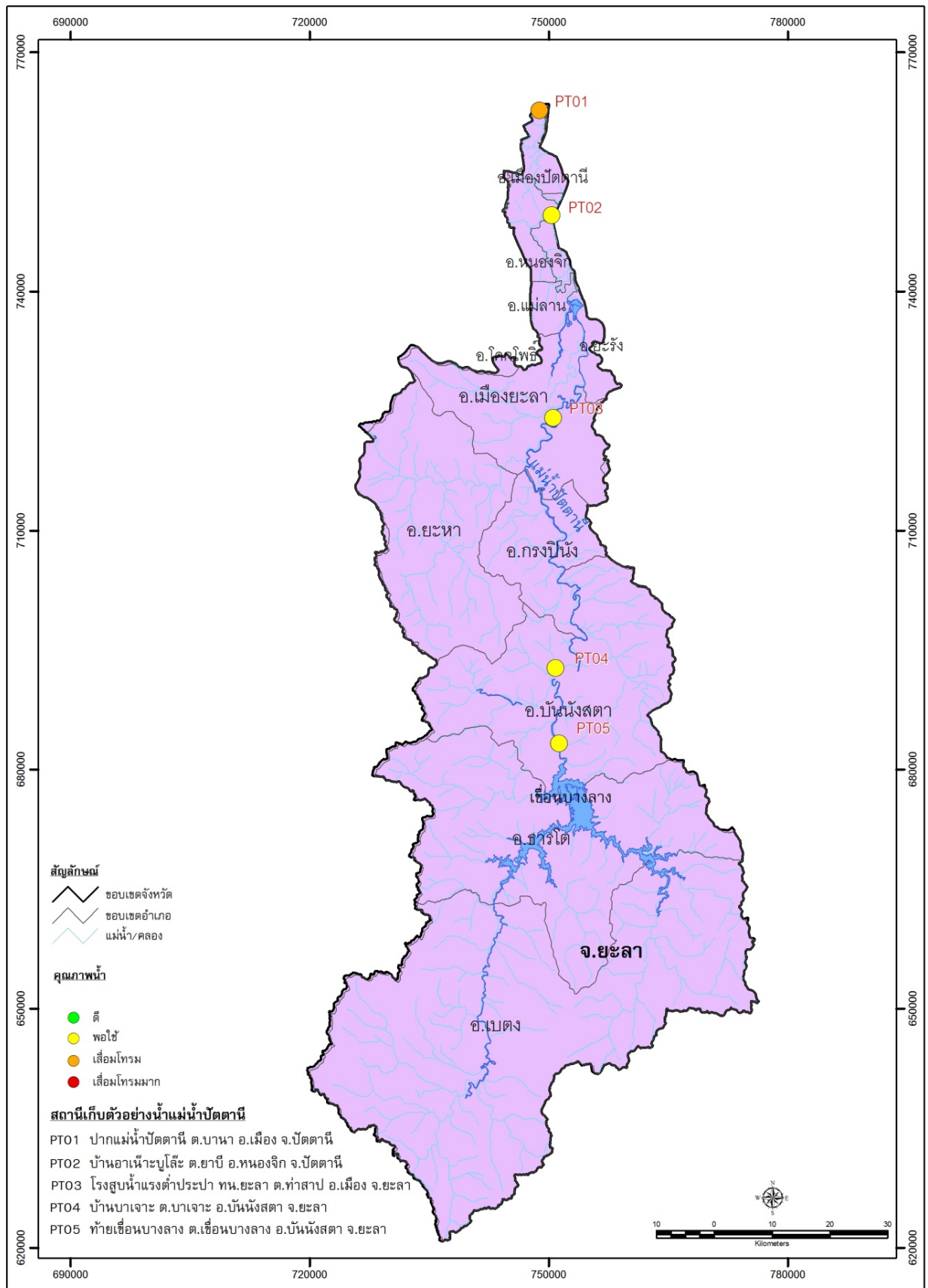
แม่น้ำปัตตานี

คุณภาพน้ำแม่น้ำปัตตานีโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 80 และ 20 ตามลำดับ บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ คือ บ้านอาเนาะบุโละ (PT2) โรงสูบน้ำแรงต่ำประปา ทน.ยะลา (PT3) บ้านบาเจาะ(PT4) และท้ายเขื่อนบางลาง (PT5) บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คือ ปากแม่น้ำปัตตานี (PT1)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) โดยพบปนเปื้อนสูงบริเวณปากแม่น้ำปัตตานีและท้ายเขื่อนบางลาง เนื่องจากปากแม่น้ำปัตตานีเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งทั้งจากชุมชนและจากกิจกรรมบริเวณท่าเทียบเรือประมง สำหรับบริเวณท้ายเขื่อนบางลางมีการเลี้ยงปลุสัตว์บริเวณริมแม่น้ำ

ผลการตรวจวัดโลหะหนักบริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำประปา เทศบาลนครยะลา จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu)ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบมีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการตรวจวัดสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบ ได้แก่ เฮปตาคลอร์ (Heptachlor) เฮปตาคลอร์อีพอกไซด์ (Heptachlor epoxide) อัลดริน (Aldrin) ดีลดริน (Dieldrin) เอนดริน (Endrin) บีเอชซีชนิดแอลฟา (alpha-BHC) และดีดีที (DDT) บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำประปา เทศบาลนครยะลา ขณะนี้ยังไม่ได้รับผลการตรวจวิเคราะห์จากกรมควบคุมมลพิษ

รูปที่ 7 คุณภาพน้ำแม่น้ำปัดตานี ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2558

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ สาเหตุและแนวทางการแก้ไข

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
คลองเทพา บริเวณบ้านคลองประตู (TA01)	น้ำเสียจากชุมชนและการทำประมงพื้นบ้าน	- รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมคลองติดตั้งตะแกรงดักขยะ และถังดักไขมันก่อนระบายลงคลองรวมทั้งไม่ปล่อยสิ่งปฏิกูลลงสู่ลำคลอง
แม่น้ำสายบุรี บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำการประปาเรือเสาะ (SB3)	น้ำเสียจากการเลี้ยงปศุสัตว์	- อปท. ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ ทำการรณรงค์ไม่ให้ประชาชนนำสัตว์ไปเลี้ยงบริเวณริมแม่น้ำ
ทะเลสาบสงขลา บริเวณหมู่บ้านทะเลน้อย (SK01) คลองนางเรียม (SK03) ปากคลองบ้านโรง (SK04) บ้านปากพะยูน (SK08) ปากคลองสำโรง (SK13)	น้ำเสียจากชุมชน น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม น้ำทิ้งจากการเกษตร	- รวบรวมและบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร บริเวณท่าระบายน้ำและลำรางที่มีปริมาณความสกปรกสูง - รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมคลองติดตั้งตะแกรงดักขยะ และถังดักไขมันก่อนระบายลงคลอง - เก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชในลำน้ำเพื่อลดการสะสมของเสียในแหล่งน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการไหลของน้ำ - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดแก่โรงงานอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมชุมชนขนาดเล็กในพื้นที่ริมคลองเพื่อลดปริมาณของเสีย - ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน
คลองสาขาทะเลสาบสงขลา บริเวณบ้านปากประ (TNC1) บ้านควนขนุน (TNC3) ฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (นาท่อม) (NTC1) สะพาน คสล. ต.ตำนาน (NTC2) สะพานปากคลองป่าบอน (PBC1) สะพานกรมโยธาธิการ อ.ปากพะยูน (PBC2) สะพานคลองภูมิ (PMC2) สะพานวัดคูเต่า (UTC1) ทำนน้ำวัดหาดใหญ่ (UTC2) ท่าเทียบเรือประมงท่าสะอ้าน (SK13.5) สะพานคลองตะเคียน (TAC) สะพานคลองมหาการ (MKC) สะพานคลองระโนด (RNC)	น้ำเสียจากชุมชน น้ำทิ้งจากการเกษตร น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม	- รวบรวมและบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร บริเวณท่าระบายน้ำและลำรางที่มีปริมาณความสกปรกสูง - รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมคลองติดตั้งตะแกรงดักขยะ และถังดักไขมันก่อนระบายลงคลอง - เก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชในลำน้ำเพื่อลดการสะสมของเสียในแหล่งน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการไหลของน้ำ - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดแก่โรงงานอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมชุมชนขนาดเล็กในพื้นที่ริมคลองเพื่อลดปริมาณของเสีย - ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
<p>คลองอยู่ตะเภา</p> <p>บริเวณสะพานหลังวัดห้วยคู (UT01) สำนักงานประปาเสเดา (UT02) หลังชุมชนมิตรสัมพันธ์ (UT03) สะพานบ้านหน้าฮั่ว (UT04) สะพานบ้านหัวถนน (UT05) สะพานบ้านพร้าว (UT09) สะพานวัดบางศาลา (UT10) สะพานมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (UT11) สะพานทางเข้าวัดท่าแซ (UT12) สะพานวัดนารังนก (UT13) สะพานสงขลาลากูน่า (UT14)</p>	<p>น้ำเสียจากชุมชน น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นริมคลองมีการบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสม - รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมคลองติดตั้งตะแกรงดักขยะ และถังดักไขมันก่อนระบายลงคลอง - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดแก่โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อลดของเสียและปริมาณน้ำเสีย - ขุดลอกคลองอยู่ตะเภาและคลองสาขาบริเวณที่ตื้นเขิน
<p>คลองพะวง</p> <p>หลังไหลผ่าน บ.สงขลามารีนโปรดักส์ จก. (PV01) หลังไหลผ่าน บ.สงขลาแคนนิ่ง จก. (มหาชน) (PV02) หลังไหลรวมกับคลองโคกหาร (PV03) สะพานข้ามคลองพะวงถนนลพบุรีราเมศวร์ (PV04)</p>	<p>น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดแก่โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อลดของเสียและปริมาณน้ำเสีย - จัดตั้งเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ - กำจัดวัชพืชและขุดลอกคลองวงบริเวณที่ตื้นเขิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการไหลของน้ำ
<p>คลองลำโรง</p> <p>สะพานบ้านเก้าเส้ง (SL01) หลัง รพ.จิตเวชสงขลาราชนครินทร์ (SL02) ท่อลอดสามแยกลำโรง (SL03) สะพานเบียงบ้านท่าสะอ้าน (SL04) สวน 72 พรรษา (SL05)</p>	<p>น้ำเสียจากชุมชน น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมชุมชนขนาดเล็ก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมและบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร บริเวณท่อระบายน้ำและลำรางที่มีปริมาณความสกปรกสูง - บำบัดน้ำเสียจากครัวเรือนที่ระบายลงสู่คลองลำโรงโดยตรง โดยการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป - เก็บกวาดขยะและกำจัดวัชพืชในลำน้ำเพื่อลดการสะสมของเสียในแหล่งน้ำ - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดแก่โรงงานอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมชุมชนขนาดเล็กในพื้นที่ริมคลองลำโรง เพื่อลดปริมาณของเสีย

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
<p>คลองแห</p> <p>สะพานประชาอุทิศ (WAC1) ปลายคลองเรียน (RIC1) สะพานสามชัย (TYC1) จุดรวมน้ำคลองเตย (TYC2) ปตร.ปลายคลองเตย (TYC3) สะพานหลังวัดคลองแห (TYC4) สะพานตลาดน้ำคลองแห (HAC1) สะพานหนองนายขุย (HAC2)</p>	<p>น้ำเสียจากชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ลดความสกปรกของน้ำเสียชุมชน ที่ไหลลงสู่คลองแห โดยการรวบรวมน้ำเสียเข้าระบบบำบัดรวมหรือบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคารบริเวณปลายท่อระบายน้ำที่มีปริมาณความสกปรกสูง - ติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปแต่ละครัวเรือนที่อยู่ริมน้ำ - เก็บกวาดขยะ กำจัดวัชพืช และขุดลอกคลองเพื่อลดการสะสมของเสียในแหล่งน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการไหลของน้ำ
<p>แม่น้ำปัตตานี</p> <p>ปากแม่น้ำปัตตานี (PT1) ท้ายเขื่อนบางลาง (PT5)</p>	<p>น้ำเสียจากชุมชน ทำเทียบเรือประมง การเลี้ยงปศุสัตว์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมน้ำเสียทั้งจากบ้านเรือนและปลายท่อระบายน้ำที่ไหลลงสู่แม่น้ำปัตตานีโดยตรง เข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย - อปท. รณรงค์ ให้ความรู้ผู้ประกอบการและชาวประมงบริเวณทำเทียบเรือประมงปัตตานีไม่ให้ปล่อยน้ำทิ้งและสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำ - อปท. ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ ทำการรณรงค์ไม่ให้ประชาชนนำสัตว์ไปเลี้ยงบริเวณริมแม่น้ำ - เก็บกวาดขยะริมแม่น้ำปัตตานีบริเวณท้ายเขื่อนบางลาง เพื่อป้องกันไม่ให้ขยะและน้ำชะขยะไหลลงสู่แม่น้ำ